

*Северо-Западного НИИ сельского хозяйства*. 1973. Т. 26. **8**. Остаев Г. Я. Управленческий учет производства и контроль использования кормов в сельскохозяйственных организациях: автореф. дис. ... канд. экон. наук: спец. 08.00.12 / ФГОУВПО "ИГСХА". Ижевск, 2005. 24 с. **9**. Лень В. С. Эффективность рационализации структуры кормов для животноводства. *Организация труда и производства в сельском хозяйстве*: научные труды молодых ученых. Москва: ВНИЭТУСХ, 1978. С. 47-49. URL: <http://ekona.org.ua/repository/view/157>. **10**. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин: навчальний посібник / Ібатуллін І. І., Мельник Ю. Ф., Отченашко В. В. та ін. Київ, 2015. 422 с.

УДК 657

**Є. П. Гнатенко**, канд. экон. наук, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування

**О. С. Портненко**, студентка

Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського, м. Миколаїв, Україна

### ЕТАПИ АНАЛІЗУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

*Ключові слова*: аналіз, нематеріальні активи, етапи, стан, динаміка, структура, показники ефективності.

Організацію економічного аналізу нематеріальних активів не регламентовано системою нормативних актів, на відміну від організації облікового процесу. Однак системно питання методичних підходів до аналізу нематеріальних активів на достатньому рівні не висвітлено. Аналіз потребує узагальнення, систематизації наявних та розробки нових підходів щодо методики аналізу ефективності використання нематеріальних активів на підприємстві. Метою економічного аналізу нематеріальних активів є визначення забезпеченості ними підприємства, інтенсивність їх використання та пошук резервів формування. У результаті дослідження запропоновано послідовність – етапи проведення аналізу нематеріальних активів на підприємстві.

Одним із важливих чинників підвищення ефективності виробництва на підприємстві є забезпеченість його нематеріальними активами в необхідній кількості й асортименті та більш повне їх використання. Дослідження показало, що аналіз нематеріальних активів необхідно починати з визначення стану та динаміки нематеріальних активів – це 1 етап у вирішенні проблем їх ефективного використання. Наступний етап аналізу (2 етап) дасть відповідь про забезпеченість нематеріальними активами підприємства. Для цього з'ясуємо, яка потреба і скільки їх є в наявності підприємства. Великого аналітичного значення набуває аналіз показників структури нематеріальних активів підприємства – 3 етап аналізу. Цей аналіз забезпечує керівництво підприємства інформацією про співвідношення між їх групами, виявляє тенденції зміни структури нематеріальних активів за видами, уможливорює виявлення тенденції зміни структури нематеріальних активів за групами. У складі 3 етапу аналізу доцільно проаналізувати структуру нематеріальних активів за ступенем правової захищеності: захищенні авторськими правами, патентами на винахід, свідоцтвами на корисну модель, ліцензіями, свідоцтвами на товарний знак, свідоцтвами про офіційну реєстрацію програмних забезпечень, баз даних. Цей етап аналізу нематеріальних активів буде не повним, якщо не дослідити їх структуру за джерелами надходження.

Протягом всього терміну використання нематеріальні активи можуть надходити на підприємство внаслідок купівлі, безоплатного отримання від інших юридичних та фізичних осіб, вноситися засновниками, а також вибувати: продаватися, ліквідуватися, безоплатно даруватися іншим підприємствам. Важливе значення має аналіз руху нематеріальних активів, який є 4 етапом аналізу.

Оцінюючи ефективність відтворення нематеріальних активів доцільно аналізувати такі показники: 1) коефіцієнт амортизації нематеріальних активів – співвідношення суми амортизації нематеріальних активів підприємства та їх середньорічної первісної (переоціненої) вартості; 2) коефіцієнт придатності нематеріальних активів – співвідношення середньорічної балансової вартості та первісної (переоціненої) вартості; 3) коефіцієнт приросту нематеріальних активів – співвідношення вартості надходження до балансової вартості на початок року; 4) коефіцієнт оновлення нематеріальних активів – співвідношення вартості надходження до балансової вартості на кінець року; 5) коефіцієнт вибуття нематеріальних активів – співвідношення вибуття до балансової вартості на початок року [3].

Для управління господарюючим суб'єктом особливе значення мають показники ефективності використання нематеріальних активів, які відображають ступінь їхнього впливу на фінансові результати та фінансовий стан підприємства. Показниками ефективності використання нематеріальних активів є показник дохідності нематеріальних активів, фондівіддачі нематеріальних активів, рентабельності продаж. Отже, 5 етапом є аналіз ефективності використання нематеріальних активів. Під час цього аналізу важливим є визначення впливу окремих факторів на показники використання цього виду активів. Тобто необхідним є проведення факторного аналізу. Він дозволяє визначити, залежно від якого фактора збільшуються чи зменшуються ті чи інші показники наявності нематеріальних ресурсів.

На 6 етапі аналізу нематеріальних активів доцільно оцінити їх з позиції ліквідності, ділової активності та рентабельності. Нематеріальні активи, які мають високий рівень захисту, тривалий термін експлуатації, характеризуються здатністю створювати економічні ефекти в майбутньому, мають високий рівень ліквідності, і навпаки. Отже, нематеріальні активи за рівнем ліквідності можна класифікувати за трьома групами: високоліквідні, середньоліквідні, низьколіквідні [4]. Така класифікація дає змогу здійснити оцінювання ліквідності нематеріальних активів за їх групами. Що стосується аналізу ділової активності нематеріальних активів, то вона характеризується двома базовими показниками: коефіцієнтом оборотності (обертання) і періодам обороту (тривалістю обертання). Розрахунок та аналіз показників рентабельності доцільно здійснювати за валовим прибутком (збитком), результатом від операційної діяльності та чистим прибутком (збитком), але при цьому враховуються нематеріальні активи, що використовувалися в цих процесах. Останнім етапом аналізу (7 етап) є підготовка висновків, заходів та проектів рішень керівництва щодо зростання фондівіддачі, ліквідності та рентабельності нематеріальних активів підприємства.

Послідовність проведення аналізу та аналіз показників ліквідності, ділової активності, рентабельності нематеріальних активів поглиблює сучасні методичні положення, що сприяють можливості забезпечувати більш ефективно їх використання на підприємстві.

**Список використаних джерел:** 1. Бурова Т. А. Експрес – аудит необоротних активів підприємства. URL: [irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis\\_64.exe?](http://irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?) 2. Криштопа І. Оцінка нематеріальних активів: проблемні питання та напрямки їх вирішення. *Галицький економічний вісник*. 2010. № 1 (26). С. 169-176. 3. Линенко А. В. Оцінювання ефективності відтворення нематеріальних активів. URL: [pbo.ztu.edu.ua/article/download/47169/43780](http://pbo.ztu.edu.ua/article/download/47169/43780). 4. Романенко О. В. *Методичне забезпечення аналізу використання нематеріальних активів підприємства. Облік і фінанси*. 2012. № 4. С. 21-24. 5. Савицкая Г. В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. 5-е изд., перераб. и доп. Москва: Инфра-М, 2009. 536 с. 6. Сизоненко О. В. Класифікація нематеріальних активів для потреб бухгалтерського обліку. *Облік і фінанси АПК*. 2008. № 8. С. 143-146. 7. Тарасюк І. Аналіз ефективності використання нематеріальних активів. URL: [http://www.rusnauka.com/13.DNI\\_2007/Economics/21076.doc.htm](http://www.rusnauka.com/13.DNI_2007/Economics/21076.doc.htm).

УДК 65.011

**Н. Л. Ющенко**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

## МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

**Ключові слова:** аналіз, економічна безпека, зростання, ефективна діяльність, конкурентна перевага, конкурентоспроможність, модернізація економіки.

Динамічне, стає та інклюзивне зростання на базі структурної модернізації економіки, покращення умов ведення бізнесу та ефективності публічного сектору є першочерговою метою середньострокового плану пріоритетних дій Уряду України до 2020 року [1]. Формування сильної та сучасної економіки є базовою передумовою для створення нових робочих місць та підвищення доходів громадян і, відповідно, для підвищення якості життя кожного українця. Запорукою економічного зростання є створення рівних, прозорих та